

CAPUT IV.

QUOMODO MAGISTER SPIRITUALIS VISIONES, LOCUTIONES, REVELATIONES, PROPHECIAS, RAPTUS ET EXSTASES SUORUM DISCIPULORUM DISCERNERE VALEAT.

§ 494.

VISIO DEFINITUR.

Discretio spirituum non solum ad discernendos spiritus bonos a malis et illulis, sed etiam ad discernendas visiones, seu apparitiones, revelationes et locutiones divinas, prophetias, raptus et exstases veras a falsis se extendit; quã proinde Magister spiritualis instructus esse debet. Quare modò de his agendum est. Et primò quidem de visionibus. Duo autem vitanda sunt pericula in hac materiã visionum quam suscipimus tractandam : unum in quod incidunt personæ nimis credulæ, omni visioni quæ ipsis refertur a quacumque mulierculâ, vel viro rudi, sine prævio ac diligentî examine, fidem præstant, eam admirantur, approbant, et parum abest quin tanquam articulum fidei admittant; alterum periculum est in eo quod aliquæ personæ nimium incredulæ, omnem visionem aut apparitionem supernaturalem tanquam vanum somnium et imaginationis partum rejiciunt. De primis agit Spiritus S. his verbis : *Qui cito credit, levis est corde.* Eccl. xix, 4. Alios sic redarguit Augustinus : *In homine carnali tota regula intelligendi est consuetudo cernendi.* Serm. 147, de Temp. Quæ verba significant istius modi personas non sequi

rationis normam ut sciant quid credere debeant, sed, sicut bruta, nihil nisi quod vident, credere.

Non nego materiam visionum periculis plenam esse, quia dæmonis illusionibus, imaginationis propriæ erroribus, et etiam hypocritarum fraudibus valde obnoxia est. Non ideo tamen incredulità esse debemus, sed cauti, prudentes, discreti, falsi materiæ experti et periti, in ipsâ rite examinandã diligentes. Scimus enim aliunde multas narrari visiones ac revelationes in S. Scripturis, in historiã Ecclesiasticã, apud SS. Patres : non possunt igitur omnino rejici nisi a protervis spiritibus, aut fide, aut ratione privatis. Fuitne unquam vir adeo stultus ut, quia novit inter veras margaritas et monetas legitimas, falsas aliquas inveniri posse, omnes suas et monetas, et margaritas, adulteratas reputans, in mare projiciat? Sic ageret ille qui sciens visionibus veris falsas misceri, cunctas ideo visiones contemneret, easque omnes tanquam diaboli vel imaginationis illusiones haberet. Sicut igitur non omnes rejicimus monetas eo quòd falsæ existant monetæ, sed eas attentè examinamus ut veras a falsis secernere possimus, sic eo quòd quedam adsint visiones diabolicæ aut humanæ inter supernaturales et divinas, non negamus omnes visiones; sed sedulò tales materias perpendimus et examinamus ut in errorem non inducamur et ut inde sequatur justa discretio. Id est scopus presentis tractationis in quã, pro meâ tenuitate, eam lucem Magistro spirituali afferre conabor, quæ necessaria est ad intelligentiam et practicam directionem visionum, locutionum et revelationum quibus discipulus suus a Deo donari potest.

Est autem visio cognitio nobis indebita quæ fit cum representatione objectorum caelestium, seu divinorum.

DIVISIO VISIONUM.

Schol. I. Juxta S. Augustinum, S. Isidorum, S. Thomam, Riccardum a S. Victore, S. Bonaventuram et communiter SS. Patres ac Theologos, visiones dividuntur 1^a in corporeas seu sensibiles, quæ visûs corporei ministerio contingunt. 2^a In imaginarias

aut *spirituales* ut ait Augustinus, l. 10 *Confess.*, c. 35, quæ sunt per species seu figuras et imagines rerum in phantasiâ existentes: quod vel in vigiliâ vel in somno evenire potest. 3° In *intellectuales*, quæ sunt clarissima rerum divinarum manifestatio, quæ in solo intellectu absque figuris et imaginibus perficitur. S. Augustinus fasè disserit de his tribus visionum speciebus, l. 12 *de Genesi ad litteram*; de eis agit S. Isidorus, l. 7 *Etymol.*, ut refert S. Thomas, 2, 2, q. 173, art. 3, dicens de S. Isidoro: «Ponit tria genera visionum, unum secundum oculos corporis; alterum secundum spiritum imaginariarum; tertium per intentum mentis.» Idem S. Thomas, loquens de tertio cælo ad quod raptus est D. Paulus, sic ait *loco cit.*: «Per tertium cælum potest intelligi aliqua visio supermundana, quæ potest dici tertium cælum triplici ratione. Uno modo secundum ordinem potentiarum cognoscitivarum, ut primum cælum dicatur visio supermundana corporalis, quæ fit per sensum, sicut visa est manus scribentis in pariete, *Dan.* v. Secundum autem cælum sit visio imaginaria putâ quam vidit Joannes in Apocal. Tertium verò cælum dicatur visio intellectualis, ut Augustinus exponit *sup. Genes. ad litt.*» Denique omnes præternaturales visiones, de quibus solis modò sermo est, in *simplices* et *symbolicas* dividuntur, de quibus nunc agendum est. Priusquam autem ulterius progrediamur, notandum est primam visionum speciem duabus aliis inferiorem esse, quia sensu exteriori perficitur; secundam primâ nobiliorem esse, quia fit in phantasiâ, quæ est potentia perfectior; tertiam omni exceptione excellentiorem esse quia formatur in intellectu: et anima quæ talibus fruatur visionibus, modo angelico, et in similitudinem animarum quæ extra corpus in cælis beant, operatur, ut ait Angelicus: «Manifestum est autem, inquit, quòd manifestatio divinae veritatis, quæ fit per ndam contemplationem ipsius veritatis potior est quàm illa quæ fit sub similitudine corporalium rerum: magis enim appropinquat ad visionem patriæ, secundum quam in essentia Dei veritas conspicitur. Et inde est quòd propheta per quam aliqua supernaturalis veritas conspicitur secundum intellectualem veritatem est dignior quàm illa, in quâ veritas supernaturalis manifestatur per similitudines corporalium rerum secundum imaginariam visionem.» 2, 2, q. 173, art. 2.

AN VISIO AB APPARITIONE DIFFERAT.

Schol. II. Card. Bona, in suo *Tr. de discr. spirit.*, c. 13, n. 2, ait visionem et *apparitionem* pro eadem resumî, differentiam tamen esse in eo, quòd apparitio dicatur quando sola species apparentis

se nostris obtutibus ingerit, sed quæ apparet ignoratur. Visio verò dicatur, quando externa apparitioni ejus intelligentia conjungitur. Dordonus verò, *Medit.* 13, *de miracul. apparitione SS.*, n. 20, rem sic explicat ut apparitiones dicantur ex parte objectorum apparentium, visiones verò ex parte illa objecta mirabilia videntium. Et quia hoc modo et apparitio et visio ad unum actum visionis concurrunt, de visionibus et apparitionibus simul, veluti eadem re, agemus.

§ 495.

VISIO SIMPLEX QUID?

Visio simplex est quæ modo simplici, non verò metaphorico, rem præcipuè significantam representat.

QUOTUPLIX.

Scholium. Proinde sub visionibus simplicibus, objective acceptis, comprehenditur Deus prout saltem abstractivè in viâ videri potest, Christus Dominus, Deipara, Angeli boni et mali, Sancti, et anime defunctorum, de quibus tractabitur: quæ etiam visiones, ex dictis § 494, schol. 1, objective sumptæ, apparitiones promiscuè appellantur. Porro visio simplex vel sensibilis, vel imaginaria, vel intellectualis; § 494, schol. 2, esse potest: quam divisionem tradunt ut dictum est in schol. 1, § 494, S. Augustinus, l. 12 *de Gen. ad litt.*; S. Isidorus, l. 7 *Etym.*, c. 8; S. Thomas, 2, 2, q. 173, a. 1, ad 3; Bona, *de Discr. spirit.*, c. 13, 20; Petrus Thyraeus, *de Apparit.*; ubi etiam illud recogitandum, visiones simplices sensibiles et imaginarias, vel a Deo, vel a demone esse posse.

§ 496.

DANTUR VISIONES SIMPLICES SENSIBILES SUPERNATURALES DEI.

Visiones simplices exterius sensibiles, ipsius Dei instructivæ et supernaturales, sunt *quandoque a Deo*, ut Auctore supernaturali. Sic 1° ex Veteri Testamento Deum invisibilem sub visibili et spectabili formâ aliquando hominibus apparuisse cer-

lum est. Per undecim vices id contigisse dicitur. 1. Cùm primis parentibus, *Gen. iii, 9*, facie, a quâ se Adam abscondebatur, apparuit. 2. Caino apparuit, *Gen. iv, 3*. 3. Noe, *Gen. vi, vii, viii, 4*. Agar ancillæ, *Gen. xvi, 13*. 5. Abraham, *Gen. xviii, 6*. Lot, *Gen. xix, 7*. Jacob, *Gen. xxxii, 39*: *Vidi Dominum facie ad faciem*. 8. Moysi, *Exod. iv* etc. 9. Josue, qui, levatis oculis, vidit in specie virum strenuum, quem ut Dominum adoravit, *Jos. v, 13*. 10. Gedeoni, qui, licet de apparente sibi tanquam Angelo dixerit: *Vidi Angelum Domini facie ad faciem*: tamen in eo Deum recognovit, et sacrificium illi obtulit, *Jud. v, 22*. 11. Parentibus Samsonis, *Jud. xii, 22*. In Novo etiam Testamento Deum, saltem in Personis divinis, præcipuè in humanitate Christi, sensibiliter apparuisse probat Thyreus, de *Appar.*: nam, præter illam Patris in voce, *Matth. iii, 17*, et xvii, 5 et S. Spiritus in specie columbæ, *Matth. iii, 16*, de quibus veluti symbolicis inferius agetur, habemus multas Christi Domini apparitiones: se quippe visibilem tribus temporibus exhibuit: primò post Nativitatem; secundò post Resurrectionem; tertio post suam ad cælum ascensionem. Post Nativitatem apparuit in præsepio Pastoribus qui eum adoraverunt, *Luc. ii*; Magis qui munera obtulerunt, *Matth. ii*; Judeis et principibus Synagogæ qui eum in Templo disputantem audierunt, *Luc. ii*. Item claudis, cæcis et surdis, qui ab eo gressum, lumen et auditum receperunt; mortuis, quos ad vitam revocavit, ut cæteros silaenus, qui illum ante resurrectionem personaliter conspexerunt: corpus quippe habebat verum, non phantasticum, et per virtutem suæ animæ poterat manifestare se quoties volebat. Post resurrectionem Christum sæpe sensibiliter apparuisse, patet ex Evangelio S. Matthæi xxvi, S. Marci xviii, S. Joannis xx. Rodolphus, in *Vita Christi*, p. 2, c. 81, quatuordecim ejus apparitiones, Maldonatus verò in *Matth. xxviii* tredecim numerat. Illud certum est, has apparitiones personales fuisse: licet enim discipulis in Emmaus euntibus in formâ peregrini, et Magdalene in formâ hortulani apparuerit, sola tamen ejus voluntas sufficiebat, ut corpus suum gloriosum sine ullo novo miraculo

intuentium sensus immutaret, ut advertit Durandus, *Tr. de vision.*, c. 4. Post ascensionem Christi in cælum admodum verosimile est apparitionem ejus S. Paulo factam, *I Cor. xv*, fuisse personalem utpote de quâ ipse, *I Cor. ix*, dicit: *Nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi?* Licet probabiliter alia ejus apparitiones post ascensionem impersonales fuerint, uti probat Thyreus, de *Christi appar. imperf.*, c. 8, sicuti et illa apparitio S. Petro Romæ facta, et a S. Ambrosio, in *Auxent. conc.*, 1, relata, quâ Christum sibi apparentem S. Petrus Româ fugientem interrogavit: *Domine, quò vadis?* Et ille: *Venio iterum crucifigi*, quam historiam contra nonnullos defendit Tillemont, not. 39 ad *Vit. S. Petri*, probabiliter personalis fuit, uti videri potest apud Pignatellum, *Consult.* 99, n. 8, tom. 9. De aliis apparitionibus et visionibus Dei quæ in Historicis Ecclesiasticis leguntur, multa habentur apud Martinum del Rio, l. 2, *Disq. mag.*, q. 26. Et Gravina, in *Lapide Lydio*, a pag. 29. Accedunt his apparitiones Christi Domini in SS. Sacramento Altaris sub speciebus et formis peregrinis et inusitatis, uti infantis, sanguinis, carnis etc., quarum exempla exhibent Thyreus, de *Appar. Sacram.*, c. 11, Theophilus Raynaudus, t. 6 de *Appar. in Euchar. Sacr.*, Christianus Lupus, t. 11, *Oper. orat. de mirac. Sacram.* etc. Denique Christum in judicio universali personaliter appariturum credimus in illo symboli articulo: *Inde venturus est judicare vivos et mortuos.* 2. Patres probant Deum in formâ oculis sensibili apparuisse: et quidem hoc ostendit S. Augustinus, ex *Gen. iii*, in l. 2 de *Trin.*, c. 10, S. Isidorus, l. 7 *Etymol.*, c. 8, et S. Gregorius, l. 28 *Mor.*, c. 2, dicens: « Aliquando imaginibus, et ante corporeos oculos ad tempus ex aere assumptis per Angelos loquitur Deus. » Similiter Deum invisibilem apparuisse uti visibilem probat, ex cit. textu *Gen. xxiii*, Joannes, Legatus Orientalium Patriarcharum in Synodo II Nicænâ, *Act. 4*. Pro cujus testimonii allegatione bene ab ipso factâ stat Adrianus Papa, in *Ep. de imagin. ad Carolum M.* Stant etiam Patres universi: uti rursus ait S. Augustinus, l. 2 de *Trin.*, c. 18; l. 3, c. 10; l. 10 de *Civ.*, c. 13,

cum Sanctis Athanasio, Nazianzeno, Ambrosio, Hieronymo, quos laudatus Joannes adducit. Quibus addi possunt S. Hilarius, l. 4 de *Trin.*, in med., S. Leo, *Ep. 13, ad Puleher.*, S. Thomas, 1 p., q. 51, a. 2 et alii. 3° Ratio est tantum benignissima Dei providentia, qui ad docendos et illuminandos homines illis apparere dignatus est.

APPARITIONES DEI IN V. T. FUERUNT IMPERSONALES.

Schol. I. Dei apparitiones in veteri lege, juxta communiorum Theologorum sententiam, non fuerunt personales, sed impersonales, ut loquuntur: nec enim Deus apparuit in corpore immediate et per se assumpto, sed id effectus per Angelos, qui suam personam sustulerunt. Desumitur hoc ex S. Dionysio, c. 4. de *caelest. Hier.*, dicente: « Hujusmodi celeberrimi illi Patres nostri ministerio cœlestium virtutum discabant. » Et S. Augustinus, l. 2, 3 et 4, de *Trin.*, fusè hoc ostendens, concludit: « Si quis a me querat quomodo facte sunt sensibiles forme ante incarnationem Verbi Dei, quæ hoc futurum præfigurarent: per Angelos ea Deum operatum esse respondeo. » Cùmque ita expressè doceatur in S. Scripturâ factum esse, ac nunquam negetur, bene arguitur ipsam semper colligisse, accedente ratione hierarchici ordinis, quò Deus res medias per supremas, et infimas per medias administrat, quando convenienter fieri potest, sicut homines per Angelos ministerialiter illuminat. Plura habet Thyraeus, *Tr. de appar. visib.* l. 1, c. 23. Putat quidem Petrus Cuneus, l. 3 de *Republ. Hebr.*, c. 23, quòd, quando in Sacris Litteris dicitur Deum apparuisse, id non sit intelligendum de Angelo tanquam Dei legato, sed potius de Verbo Divino, seu secundâ SS. Trinitatis Personâ, quæ sub specie humanâ sese Patriarchis jam tunc visibilem ostendebat: quem sequitur Bernardus Lamy, in suo *Apparatu Biblico*, p. 26, et adhæret P. Graveson, in *Hist. Eccles. V. T.*, colloq. 2. Verùm a priori sententiâ non est discedendum, utpote a Patribus et Theologis latè propugnata; unde Patrum testimonis recitalis subdit Card. Bona, de *Discr. spir.*, c. 19, n. 3: « Quæcumque leguntur divina manifestationes, sive Theophanie, per Angelos factæ sunt, eorumque ministerio ad Patres nostros dimanarunt. Summa in hoc veterum Patrum concordia, nec discrepant ab eorum sententiâ principes scholasticorum. »

APPARITIONES CHRISTI POST ASCENSIONEM NULLE IMPERSONALES SUNT.

Schol. II. Apparitiones Christi post suam in cœlum ascensionem, exceptis nonnullis, pleraque fuerunt impersonales, ministerio Angelorum, visibiliter nomine Christi intervenientium, uti probat Suarez, de *Angel.*, l. 6, c. 21, quia quoad hanc partem eadem est ratio Christi, quæ de apparitionibus Dei modo data est. Solam exceptionem disparitatis in eo facit, quòd in his apparitionibus Christus penes suam humanitatem, quando per Angelum apparet, non solum representetur, ut in se occultus, sed etiam loco distans, et absens, quo modo cogitari debet ab eo cui apparet, ne decipiatur, quod etiam monet Thyraeus, de *Chr. app. impers.* An verò in personalibus apparitionibus post ascensionem Christus e cœlo in terram descenderit, disputant Theologi: S. Thomas, 3 p. q. 57, a. 6, ad 3, non improbabile putat Christum ad tempus cœlum reliquisse, et ad terram descendisse: licet enim in Scripturis legamus Christum ad cœlum ascendisse, sedere ad dexteram Dei, et descensurum in die judicii, *Act. 1* et *ii*, hæc tamen solum probant, cœlum esse proprium et permanentis Christi domicilium ubi tanquam in proprio throno residet; non tamen inferitur eum ibi immobili permanere. Joannes Major in 4, d. 10, q. 4, putat Christum, ex quo in cœlum ascendit, nunquam illud deseruisse, et tamen subinde verè et corporaliter in terrâ apparuisse, existendo simul in duobus locis, modo, ut aiunt, quantitativo et circumscriptivo. Suarez, t. 2, in 3 p., q. 58, a. 4, ait: « Simpliciter et absolute verum esse Christum post ascensionem aliquando in terrâ fuisse, incertum sibi esse an tunc a cœlo abfuerit, necne. »

QUALES SINT APPARITIONES CHRISTI IN SS. EUCHARISTIA SUB SPECIE CARNIS, ETC.

Schol. III. Apparitiones Christi Domini in SS. Eucharistiâ sub specie pueri, sanguinis, carnis, juxta S. Thomam, 3 p., q. 76, a. 8, dupliciter contingere possunt: primò ex parte videndum, factâ in eorum oculis tali immutatione; ac si expressè viderent carnem, vel sanguinem, vel puerum, nullâ ex parte Sacramenti existente mutatione. Secundo, factâ mutatione in ipsis speciebus sacramentalibus. Primus modus contingit, quando unus videt apparitionem, et alii non vident; secundus verò modus accidit, quando sub tali specie carnis, etc., caro ab omnibus longo tempore videtur: et utroque modo docet S. Thomas, Christum in Sacramento remanere: nam

primo modo nulla fit immutatio ex parte Sacramenti; et secundo modo, remanentibus dimensionibus, quæ, juxta S. Doctorem, sunt aliorum accidentium fundamenta, Corpus Christi sub Sacramento manet, absque eo, quòd ulla deceptio ex utràque apparitione proveniat, cum apparitio fiat ut manifestetur Corpus Christi verè esse in Sacramento. Hanc doctrinam S. Thomæ illustrant Theophilus Raynaudus, t. 6 de *Appar. in Sacram. Euch.*, Philippus Maria a S. Paulo, *Tr. de sacr. appar.*, Card. Cienfuegos, de *Vit. abs. seu spec. Euch. velat.* d. 2, sect. 6, et in *Conferent. Lucionens.*, conf. 12, p. 2. Postquam probatum fuit hominem, nature viribus, non posse Corpus Christi in SS. Altaris Sacramento videre, eadem S. Thomæ doctrina fusè confirmatur.

QUOMODO IMPERSONALES DEI APPARITIONES SENSIBILES FIANT.

SCHOL. IV. Quando Angelus apparet non in personâ sui, sed Dei, Deus ipse principaliter apparere dicitur ac videri: nam etsi tunc Deus non tam propriè dicatur assumere corpus visibile, quàm Angelus, qui illud, ut causa particularis, conficit, et in eo operationes potius sut, quam Dei proprias elicit: tamen satis propriè dicitur Deum apparere, ac videri, utpote qui principaliter, sicut Cæsar in sui imagine videtur. Quare licet Deus in se oculis corporis sit invisibilis, in sano tamen sensu S. Scripturæ dicitur verè visibilis imperfectè, et in specie externâ, tanquam in imagine, videri potest, et bene coheret, quòd Deus simul et Angelus in externâ corporis specie apparent et representantur, ille ut Deus, hic ut Dei minister: ut proinde bene dixerit S. Augustinus, l. *contr. Adimant.*, c. 9, id quod apparet « dici Deum propter inhabitantem personam Dei, et Angelum ut personâ servientis creaturæ. » Unde etiam quando Christus in SS. Eucharistiâ sub specie pueri apparet, hoc Angelorum ministerio fieri censet Reguera, *Th. myst.*, t. 2, p. 589, n. 101; quando verò caro et sanguis in specie visibili apparent, tunc jam certum est non esse verè et substantialiter Corpus et Sanguinem Christi, sed miraculosam eorum representationem et figuram, et variationem in accidentibus factam, remanentibus tamen, ut paulò ante dictum est, verâ Carne, et verò Sanguine ac Corpore Christi in SS. Sacramento. Porrò quomodo Angelus corpus assumant, paulò post dicetur.

§ 497.

ANGELI BONI SENSIBILITER APPARERE POSSUNT.

*Angeli boni etiam sensibiliter hominibus apparere possunt, uti dictum fuit. Nam 1° in Veteri etiam Testamento frequentes erant hujusmodi apparitiones, non solum quando Angeli gerebant vices Dei, sed dum in sui personâ apparebant. Sic David Angelum occisorem vidit, II Reg. xxiv, 17, et Angelus Raphael, uti in libro Tobia narratur, utriusque hujus nominis patri et filio non modo in transitu apparuit, sed etiam per multos dies et varia itinera filium comitatus est. In Novo verò Testamento Angelus Gabriel visibiliter sine dubio apparuit et locutus est B. Mariæ Virgini, Luc. 1, et de Nativitate et Resurrectione Christi similes apparitiones angelicæ narrantur, Luc. 11, et Matth. xxviii. Item similes de aliis rebus, Act. 1, 10, et v, 19, et xii, 7, referuntur. 2° Patet ex PP. S. Augustinus, l. 10, de Civ., c. 13, ait: « Apparuisse hominibus Angelos in talibus corporibus, ut non solum videri, verùm etiam tangi possint, eadem verissima Scriptura testatur. » Præverant S. Cyprianus, l. de Card. Christ. oper., in præf., in med., S. Athanasius, *Serm. 4 contr. Arian.*, post init., et secuti sunt S. Damascenus, l. 2 *Fid.*, c. 3, S. Isidorus, l. 1 *Sent.*, c. 12; et S. Bernardus, *Serm. 5, in Cant.*, juxta illud: *Omnes sunt Administratores Spiritus, Hebr. 1, 14*, ait: « Et hinc est, quòd visi sunt Patribus, et ad eos intraverunt. » Accedunt S. Thomas, 1. p., q. 51, a. 2, S. Bonaventura, in 7 *Proc. Rel.*, c. 18, docens: « Quædam visiones corporales vigilantium corporaliter ostenduntur, ut sepe Angeli Patribus, » et S. Theresia, c. 29 *Vit.*, de Angelo suum cor mirificè jaculo igneo transigente ait a se visum in formâ corporali, etsi rarò admodum in genus visionis corporeæ Angelorum sibi contineret. 3° Ratio est: Angeli in corpora agere possunt, ut patet ex S. Scripturâ, *Matth. xxviii, 2; Act. xii, 7*. Ergo ex certâ materiâ, illis satis cognitâ, corpus visibile formare et homi-*

nibus sensibilibus apparere possunt. Accedunt rationes congruentiæ a S. Thomâ, l. c., allatæ, ut sic Angeli naturam humanam, quam etiam Verbum Divinum assumpsit, honoratis; nobis pignus æternæ nostræ futuræ cum Angelis societatis detur; et ipsi Angeli suum erga nos amorem nobis manifestent.

ANGELI BONI, IN APPARITIONIBUS, ALIQUO MODO, CORPORA VERÈ TALIA ASSUMUNT.

Schol. I. Angeli boni, sive representent principaliter Deum, Christum, sive dum se solos visibiles reddunt, corpus aliquo modo verè tale ab ipsis confectum assumunt: nam hæc corpora non sunt prestigiosa aut illusoria, aliis enim visio eorum foret imaginaria; quod etiam ex eo patet quia pluries ab omnibus circumstantibus videntur; et sine hoc dicta SS. PP., imò ipsius S. Scripturæ narrationes, de apparitionibus Angelorum deceter sumi non possent, et propriè dum eos oculis visos et manibus contractatos refert; imò per solam illusionem Angelus Beatissima Virgini Mariæ, Apostolis et S. Magdalene apparuisse, quod nec in has personas cadere decet, nec respectu Christi fieri potuisset, cum deceptionis incapax fuerit.

QUERITUR EX QUO ILLA FORMENTUR.

Schol. II. Angeli boni in figurâ humanâ, uti communius fit, sensibilibus apparentes, non assumunt corpus verè humanum organizatum, sed corpus hoc est quadam corporis humani effigies, sufficiens ad illas operationes, quas Angeli ibi exercere debent; tum quia talia corpora humana viventia et ad vivendum organizata fieri nequeunt ab Angelis, et non est ratio cur juventur supernaturaliter a Deo, quando ad operationes aliquas id totum non est necessarium: tum quia corpori humano perfectè organizato animatio deberetur, quod iterum necesse non est, et in animâ rationali tunc creandâ, vel adstruendâ, multa inconvenientia occurrerent, satisque absurdum foret, quod veri homines ibi apparenter et viderentur, et non tantùm Angeli sub figurâ humanâ, uti S. Scriptura in historiâ Tobie asserit. Quare S. Thomas, 1 p., q. 54, ad 3, censet hæc corpora fieri ex aere condensato, et cum S. Bonaventurâ, in 2, dist. 8, a. 2, q. 2. Scholastici vocant hæc corpora aerea. Quibus PP. S. Gregorius, l. 28 *Mor.*, c. 2; S. Isidorus, l. 1

Sent., c. 12; V. Beda, q. 9, *variar.*, suffragantur. Qui cum aliis PP. dicunt ea de *celesti elemento* esse, et phantastica, quatenus nec verè humana, nec terrena sunt. Recentiores Philosophi, quibus jamdudum P. Suárez, *de Ang.*, c. 33, n. 6, præluxit, dicunt cum eodem: « Hæc substantiam non esse aerem, nec semper habere propriam substantialem formam communium vaporum aut nubium, sed alterius mixti imperfecti nobis ignoti. »

AN APPARITIO ANGELORUM BONORUM SENSIBILIS SIT MIRACULOSA.

Schol. III. Angeli boni communiter, quoties visibilibus apparent juxta Bordonum, *de Miracul.*, medit. 13, miraculosè apparent: « Esto enim, ipsi possint condensare aerem, et formare corpus aliud non verè tale, in quo apparent, non ideo per hoc tollitur hujusmodi apparitionibus ratio miraculi, cum sint insolite, et præter ordinem naturæ: nec propriâ auctoritate, sed ex divinâ ordinatione apparent hominibus, et locutio in eis non sit naturalis, cum corpus assumptum ab illis careat veris organis ad promendam vocem et loquelam, et nihilominus ipsi articulatè loquantur. Ergo hæc ab illis præstantur ex speciali Dei jussione, ac proinde miraculosè, cum non sint actus vitales. » Hucusque Bordonus, cum quo sentit Benedictus XIV, *de Sero. Dei Beatif.*, l. 4, p. 1, c. 32. P. Reguera, *Th. myst.*, l. 2, p. 591, n. 3, cum P. Suárez, l. c., n. 4, censet Angelos visibilibus apparentes corpora per motum localem, applicando activa passivis, conficere virtute suâ naturali, aliquando adjutâ virtute supernaturali Dei: nec enim virtutem excedit naturalem, quòd Angeli eo pacto corpora effingant, saltem ut modo sufficientem, ad communiter intentos effectus, apparenter et videantur: ad hoc verò, ut etiam contractentur, vel ut ad exquisitam perfectionem corpus aereum, vel alterius ignotæ materie perducatur, ad divinam elevationem recurrendum esse videtur, quo sensu S. Thomas, 1 p., q. 54, a. 2, ad 2, meritò dicit *divinâ virtute* corpora sensibilia ab Angelis formari, nimirum in quantum sola virtus angelica non sufficit. Sic fortasse contigit in Gabriele, ut pro dignitate nuntium Incarnationis Dominicæ representaret, et in Raphaelæ Tobie comite. Communiter autem virtus angelicæ sufficit, sive ad humanam figuram, sive ad aliorum imperfectorum viventium aut non viventium figuras efformandas.

ANGELI, QUOMODO CORPORI ASSUMPTO UNIANTUR.

Schol. IV. Angeli boni, ut censeantur assumere corpus, debent saltem aliquo modo illi uniri, non unione informativâ, quia nec

unam naturam tanquam substantiā simplex cum corpore facere possunt; nec unam suppositam, quia unio hypostatica nulli extra Christum competit. Non unione moventis cum mobili, quia solo impetu Angeli rapuerunt Habacuc et Philippum Diaconum, quin corpora assumpserint; sed unione assumptivā, quā Angelus assumpto corpori est intimē præsens, et ita illo utitur, ut per illud et in illo tanquam intrinsecum principium operari videatur.

OPERATIONES ANGELORUM IN ASSUMPTIS CORPORIBUS NON SUNT VITALES.

SCHOL. V. Operationes Angelorum in assumptis corporibus non sunt formaliter vitales, sed vel purē similitudinariē, vel solum ex eā parte, quā fieri possunt non vitaliter: tum, ex dictis, defectu organorum, tum ex defectu principii vitalis informativi. Sic tales Angeli solum similitudinariē vident, vel audiunt per oculos et aures similitudinariē tales. Sic manu et pedibus, licet ex parte apparentibus, veros motus eliciunt, quibus veram scripturam forment, et verē locum mutant, non autem verē vitaliter, sed similitudinariē. Sic sonum verē talem et locutioni similem edere possunt, non tamen locutione propriā et vitali. Sic non propriē ac vitaliter comedere possunt, licet verā divisione cibi, cum apparenti in os ac in ventrem traiectione, comedere videantur, cum interim cibus in minutissimas particulas non ampliū sensibiles in auras abeat, ut habetur, *Tob. xii, 19.*

§ 498.

DÆMONES ETIAM SENSIBILITER APPARERE POSSUNT.

Angeli etiam mali, seu dæmones, hominibus sensibiliter apparere possunt. Patet 1° ex S. Scripturā. Sic in Veteri Testamento dæmon in corpus veri serpentis intravit, et quasi in organo certā ratione moto, colliso et modulato, vocem humanam, ut potuit, effinxit, prout exponit S. Chrysostomus, Procopius, et S. Augustinus apud Cornelium a Lapide, in cap. 3 *Gen.*, et in Novo Testamento, *Matth. iv*, et *Luc. iv*, Christo Domino apparuit, ostendens et promittens regna mundi, si eum adoraret. Hanc autem apparitionem assumpto a dæmone corpore contigisse docet Arauxo, in *Dec. mor.*, tr. 3,

q. 23. Et latē prosequitur Durandus, *de Vision.*, c. 2 et 3, quibus adhæret Rocca, *de Canoniz. SS.*, c. 15. Idem 2° docent Patres: S. Damascenus, l. 2, *de Fide*, c. 4, et S. Athanasius, in *Vita S. Antonii*, n. 9, ubi enarrat varias animalium species ac figuras, in quibus dæmones S. Antonii apparentes ipsum sensibiliter cruciabant. 3° Ratio est quia virtus angelica sufficit ad ejusmodi corpora efformanda, et Deus hoc dæmoni tum ad terrorem imperiorum, tum ad exercendam patientiam proborum, permittit.

QUOMODO APPAREANT.

SCHOLUM. Angeli mali seu dæmones, sive terrifici horrorem incutientes appareant, sive gloriosi, simulando se Angelos lucis, corpora aliquo modo vera assumunt non tamen vera humana organizata. Et licet eorum virtus ad figuram humanam, vel alterius cujusdam viventis imperfecti, vel non viventis, formandam sufficiat, sicuti virtus honorum Angelorum; minus tamen perfectē hi mali quā boni Angeli id prestare possunt, quia nihil possunt supernaturaliter, et vel in penam peccati, vel ob denegandam a Deo facultatem minus etiam naturaliter. Unde Suarez, *de Ang.*, c. 34, n. 7, verisimile putat, ab Angelis sanctis materiam assumpti corporis ex puriori quādam superiori acris substantiā sumi, a dæmonibus verō, ex cæcenis. Et, c. 35, n. 5, non recedit ab illis qui putant dæmonem nunquam assumere simulacrum corporis humani quoad omnes partes illi simile, sed vel in pedibus, v. g. caprinis, vel aliā parte ab eo discrepare. Quomodo verē dæmones corpori assumpto uniantur, et operationes vitales in eo exerceant, patet ex dictis § 498, schol. 4 et 5.

§ 499.

ANIMÆ BEATORUM APPARERE POSSUNT.

Sancti item in Cælo existentes, seu animæ Beatorum hominibus sensibiliter apparere possunt. Prob. 1° ex S. Scripturā: *I Reg. xxviii, 14*, legitur Samuelem excitatum a mortuis Sauli apparuisse: quod juxta multos interpretes non per incantationes Pythonissæ factum est, sed per veram Samuelis, assumpto aereo vel alterius materiæ corpore, juberente Deo, apparitio-

nem, uti apud Calmetum, in *Dissert. de Samuele*, etc., videri potest. *Math. xvii*, in gloriosa D. N. Jesu Christi transfiguratione *apparuerunt eis Moyses et Elias cum eo loquentes*. Ubi S. Thomas, 3 p., q. 45, a. 3, docet animam Moysis suum corpus non resumpsisse, sed apparuisse per aliquod corpus assumptum, sicuti Angeli apparent : Eliam verò in proprio corpore apparuisse, non quidem allato de cœli empyreo, sed de aliquo eminenti loco, quo curru igneo raptus fuerit. 2ª Innumera sunt Sanctorum etiam sensibilibus apparentium exempla, de quibus non solum historiæ, sed etiam de non paucis Patres testantur. S. Gregorius, in *Vita S. Benedicti*, c. 34, refert : « Cùm ecce post triduum in cellâ consistens, elevatis in aera oculis, vidit ejusdem sororis suæ animam de ejus corpore egressam in columbæ specie cœli secreta penetrare. » Et, c. 35, narrat de eodem S. Benedicto : « Dum intentam oculorum aciem in splendore coruscæ lucis infigeret, vidit Germani animam, Capuani Episcopi, in sphaerâ igneâ ab Angelis in cœlum deferri. » Et, c. 38, describens obitum S. Benedicti, visionem duobus Monachis ostensam refert : « Viderunt namque quia stratâ palliis, atque innumeris coruscâ lampadibus viâ recto orientis tramite ab ejus cellâ in cœlum usque tendebatur. Cui venerando habitu vir desuper clarus assistens, cujus esset viâ, quam cererent, inquisivit. Illi autem se nescire professi sunt. Quibus ipse ait : Hæc est viâ, quâ dilectus Domino cœlum Benedictus ascendit. » S. Hieronymus, in *Vita S. Pauli Eremitæ*, narrat S. Antonium viderisse S. Paulum defunctum inter Angelorum ceteras, inter Prophetarum et Apostolorum choros, nive candore fulgentem, in sublime conscendere. Et de apparitione S. Bernardi post mortem Fratri Guillelmo de Monte Pessulano, quâ ei suam beatitudinem in cœlo revelavit, testatur Albanus, in *Secundâ vitâ S. Bern.*, c. 31. Et S. Thomas, in *Suppl.*, q. 69, a. 3, docet animas existentes in Paradiso ad tempus exire posse, et probat, quia « S. Augustinus narrat de Felice Martyre, qui civibus Nolanis visibiliter apparuit, cùm a barbaris oppugnarentur. » Item de Sanctorum apparitionibus audi-

tores Rotæ, in *Relat. S. Caroli Borrom.*, 3 p., de *Mirac.*, asserunt id, pro subventione hominum, Beatis et Sanctis quodammodo familiare et usitatum esse. Plura passim acta Sanctorum et eorum Canonizationis suppeditant, et licet Ecclesiæ mos non ferat ut ejusmodi apparitiones canonizet, tamen vel ab ipsâ non reprobatione post rigidum examen, in judicio Canonizationis, specialem sibi notam, ut piè credantur, conciliant. 3^a Ratio est voluntas Dei, et specialis Illius providentiâ, tum ut animæ Beatorum aliquos de suâ felicitate certiores faciant, tum ut Dei mandata ad nos perferant, tum ut ad virtutem adhortentur, tum ut agris et morientibus assistant, aut alia nobis beneficia exhibeant.

QUOMODO ANIMÆ BEATORUM APPARENT.

Schol. I. Quæritur an animæ Beatorum appareant per eorum presentiam, an verò personas eorum Angeli in assumptis corporibus representent. S. Augustinus, 1. de *Curâ pro mortuis ger.*, c. 13, ad hanc questionem de mortuis apparentibus in genere ita ait : « Cùm homines mortui sive vivi hominibus dormientibus vel vigilantibus apparent, non in ipsis rebus, ut videntur, sed in quibusdam similitudinibus rerum. Istud autem angelicis operationibus fieri credimus per dispensationem providentiæ Dei, bene utentis bonis, vel malis, secundum inserutabilem altitudinem judiciorum suorum, sive hinc instruantur mentes mortalium, sive fallantur, sive consulantur, sive lercentur, sicut unicuique, vel præbenda est misericordia, vel irroganda justitia ab eo, cui misericordiam et judicium non inaniter decaant Ecclesia. » Hucusque S. Augustinus; qui postquam mortuorum vel vivorum apparitiones in corporibus ministerio Angelorum formati et assumpti spiri explicavit, dicta sua confirmat his verbis : « Ibi siquidem sunt spiritus defunctorum, ubi non vident neque audiunt que aguntur aut eventunt in istâ vitâ hominibus. Ita tamen est eis cura de vivis, quanquam quid agant omnino nesciant, quemadmodum est nobis cura de mortuis, quamvis quid agant utique nesciamus. Nesciunt quidem mortui quid hic agatur, sed dum hic agitur, postea audire possunt ab eis qui hinc moriendo ad eos pergunt, non quidem omnino, sed quantum sinitur eis indicare, et eos oportet audire. Scire etiam possunt ab Angelis, qui hic nobis præstò sunt, et animas nostras ad illos deferunt. Spiritu etiam Dei revelante cognoscere

possunt quæ hic aguntur, quæ necessarium est eos cognoscere. » Num autem apparitiones mortuorum fiant per eorundem presentiam, an verò personas mortuorum representent Angeli in corporibus assumptis, S. Augustinus dubitat, dicens: « Quidam etiam ex mortuis ad vivos rapi possunt, non per propriam naturam, sed per divinam potentiam. Utrum tamen ista fiant per eorum presentiam, aut per Angelos suscipientes eorum personam, affirmare non audeo. Deus enim omnipotens, qui est ubique præsens, per angelica ministeria usquequaque diffusa potest præbere ista hominibus solatia, quibus in hujus vitæ miserâ judicat esse præbenda. » Martyres quoque subvenire vivorum necessitatibus, idem S. Augustinus, c. 16, se nosse fatetur, sed quomodo, se nescire dicit: « Res hæc altior est, quàm ut a me possit attingi, et abstrusior, quàm ut a me valeat perscrutari; et ideo quid horum duorum sit, an verò fortassis utrumque sit, aliquando ista fiant per ipsam presentiam Martyrum, aliquando per Angelos suscipientes personam Martyrum, definire non audeo: mallet a scientibus ista perquirere. » S. Thomas, in *Suppl.*, q. 69, a. 3, ad 3, docet, apparitiones has contingere operatione honorum vel malorum spirituum, ad instructionem vel deceptionem viventium: et *in corpore* ait, id interesse inter Sanctos et damnatos, quòd Sancti, cum voluerint, apparent, secus damnati: sicut enim Sancti viventes in carne, per dona gratiæ gratis datæ accipiunt, ut sanitates et signa perficiant, quæ non nisi divinâ virtute mirabiliter fiunt, quæ quidem signa ab aliis hoc donò carentibus perfici non possunt: ita etiam non est inconveniens, ut ex virtute gloriæ aliqua potestas animabus Sanctorum detur, per quam possint mirabiliter apparere viventibus, cum volunt quod alii non possunt, nisi interdum permisi. » Interim tamen, l. c., ad 2, etiam docet, quòd etsi mortui apparere possent, quando volunt, se tamen conformant divinæ voluntati, et non apparent, nisi quando id Deo congruere videtur. Ex his cum P. Regnerâ, *Th. myst.*, t. 2, p. 389, n. 101, concludere licet, apparitiones SS. Deipare aliorumque Sanctorum communiter tantum esse impersonales, et per Angeli, frequenter Angeli custodis, substitutionem, nisi fortè ex speciali privilegio in propriâ personâ fiant. De quibus vide Thyraum, l. de *Spirit. appar.*, c. 10.

VIVENTES IN ALIO LOCO SUBINDE APPARENT.

SCHOL. II. Viventes etiam existentes in uno loco, in alio distanti vivis apparuisse, *Acta Sanctorum* testantur. S. Bonaventura, in *Legendâ vitæ S. Francisæ Assissæ*, c. 4, narrat prædicti S. Fran-

cisci apparitionem in Capitulo Fratrum ejus Ordinis Arelate celebrato secutam, dum S. Antonius concionem de Titulo Dominicæ Crucis haberet. Item in *Bullâ Canonizationis S. Petri de Alcantara* legitur eum adhuc viventem S. Theresiæ pluries apparuisse: et corporaliter videndum se præbuit plurimis procul distantibus. Similiter in *Bullâ Canonizationis S. Philippi Nerii* refertur: « Iterumque cum in urbe maneret, tunc in humanis agentem Catharinam Ricciam, sub regulâ S. Augustini monialem, Prati in Etruriâ commorantem, longo temporis spatio esse allocutus. » Quæ apparitiones etiam ministerio Angelorum corpus assumptum, vel fortè per replicationem corporis subinde contigisse censentur.

APPARITIONES SANCTORUM CORPORALES SUNT MIRACULOSÆ.

SCHOL. III. Apparitio corporalis Sanctorum inter miracula recensenda est, uti communiter tenent Doctores cum S. Thomâ, 1. p. 89, a. 8. ad 2, cujus doctrinam fusè illustrant Magnanus, in *Dissert. de lacrym. S. Mariæ de gratis Pinnæ Billorun*, p. 1, q. 2, sect. 1, § 6, dist. 1, n. 34. Matthæuscius, in *Pract. Th. canon. ad caus. Beatif.*, tit. 3, c. 3, a. 2, § 6, n. 78, quod probat ex eo: « Tum quia sunt insolite, tum quia raræ et ardue vel difficiles quæ in admirationem rapiunt, tum quia supra opem naturæ, vel vires naturæ, vel vires nature excedentes, cum nunquam Angeli, vel anime separatæ apparent, etc., nisi Deus specialiter eis permitteret, ac supra ordinem usitatum. » Quod idem docet Bordonus, de *Mirac.*, medit. 13, ex quo infert Swoerts, non solum curiositate, sed etiam implicitâ superstitione eos peccare, qui paciscuntur ut qui prior morietur, si permittatur, superstiti appareat, summe statur indicet. Ex iisdem rationibus patet quòd apparitio vivorum in alio loco miraculosa sit.

§ 500.

ANIMÆ PURGANTES APPARERE POSSUNT.

Præterea animæ etiam purgantes, in Purgatorio existentes, Deo permittente, pro nostrâ instructione, et ad petenda suffragia hominibus *apparere corporaliter possunt*. Ita docet 1° S. Thomas, in *Suppl.*, q. 69, a. 3, dicens eas quandoque visibiliter apparere: « Aut etiam ad suffragia expetenda

quantum ad illos qui in Purgatorio detinentur. » Item Thomas Cantipratensis, cujus elogium celebrat Jacobus Echard, in *Script. Ord. Præd.*, t. 1, in vitâ S. Lutgardis, apud *Bolland.*, ad diem 16 jun., narrat Innocentium III Papam visibiliter S. Lutgardi apparuisse, et non fuisse se per intercessionem B. V. Mariæ æternam mortem evasisse, atrocissimis tamen penis diu cruciandum esse, et ideo suffragia petitorum accessisse. Quam apparitionem ut verosimilem admittunt Spondanus, ad an. 1216, n. 13, Pagi, in *Breviar. Rom. Pont.*, t. 3, in *Vitâ Innoc.*, n. 110, Fleury, in *Hist. Eccl.*, l. 77, Burius, in *Brevi not. Rom. Pont.*, et Raynaldus, in *Ann.*, ad ann. 1, 2, 16, n. 12. Aliæ hujusmodi apparitiones videri possunt apud Del Rio et Bagatam, de *Admir. Orb. Christ.*, l. 8, c. 1.

QUOMODO FIAT.

SCHOLIUM. Apparitio hæc animarum purgantium communiter fit per sanctos Angelos, maxime custodes, in assumptis corporibus suffragia pro defunctis clientibus expetentes, et sunt miraculosæ, uti § præc., schol. 4 et 3, dictum fuit.

§ 501.

DAMNATI ETIAM VISIBILITER APPÄRERE POSSUNT.

Denique animæ etiam damnatarum tanquam præcones divinæ justitiæ, et ut nos doceant ita vitam nostram institutere, ne pari penâ plectamur, præcipiente Deo, hominibus vivis visibiliter apparere possunt. Ita docet S. Thomas, in *Suppl.*, q. 69, a. 3, dicens : « Et hoc etiam credi potest, quòd aliquando damnatis contingat, quòd ad eruditionem hominum et terrorem permittantur viventibus apparere. » Item Baronius, ad an. 1044, narrat Benedictum IX P. hortatu B. Bartholomæi Abbatis Cryptæ Ferratæ summum Pontificatum penitentis causâ demisisse, iterumque per Simoniam nulloque

jure invasisse. Et, ad an. 1054, addit eundem Benedictum jam defunctum cuidam Vasconi sub immanis monstri specie apparuisse, sequè manifestasse perpetuo ob bestialem tractam vitam damnatum esse. Hanc apparitionem Baronius desumpsit ex S. Petro Damiano, qui illam a Cardinali Humberto audiverat, et licet Sicomarus ex variis monumentis Monasterii Cryptæ Ferratæ, in *Vitâ S. Bartholomæi Abb.*, not. 23, Benedictum in dicto Monasterio penitentem obiisse demonstret, et inter fabulas hanc visionem rejiciat, aliæ tamen apparitiones damnatorum non desunt, assumptum comprobantes : de quibus apud citatum Bagatam, de *Admir. Orb. Christ.*, l. 1, c. 1, uti notat Benedictus XIV, de *Serv. Dei Beatif.*, l. 4, p. 1, c. 2.

QUOMODO APPARENT.

SCHOL. I. Apparitio damnatorum communiter etiam fit per Angelos malos, in corporibus ab eis assumptis, et quia ex speciali Dei providentiâ, præter et supra ordinem usitatum, contingunt; ideo ab eodem Benedicto XIV, l. c.; inter miracula recensentur.

INFANTES SINE BAPTISMO MORTUI NON APPÄRERUNT.

SCHOL. II. Nusquam legitimus apparuisse animas infantium qui cum solo peccato originali decederent, cum suffragiis nostris juvari non possint, nec in earum apparitionibus inesse posse videatur utilitas aut virtutis exemplum, uti notat Card. Bona, de *Disc. spirit.*, c. 19, n. 8, et latius sequitur Thyreus, de *Spirit. appar.*, c. 11, n. 22, dicens : « Damnatorum spirituum duo genera possumus constituere : quidam sunt, qui, præter penam damnî, etiam experiuntur penam sensus; quidam, ut infantium non reatorum, solam damnî sustinent. Hos minimum colloquiis sese miscere comperit est nemini : posse, si is qui omnia potest ita jubeat, nemo dubitat : verisimile tamen putamus Deum id nunquam, vel rarissimè jubere, et ipsos id nunquam expetere, ut qui nullam ex hac re ipsi fructum capere nec aliis, nisi rarò admodum, afferre possunt. »

§ 502.

VISIO SIMPLEX IMAGINARIA QUID.

Aliud genus visionis, seu apparitionis simplicis, et quidem perfectius, est illud, quo imaginationi aliquid spectandum proponitur : est autem *visio*, seu *apparitio imaginaria*, quâ aliquid divinum, celeste, aut aliud imaginationi videndum proponitur non minus clarè, quàm si oculis corporeis cerneretur.

QUOTUPLIX.

SCHOL. I. Visiones et apparitiones imaginariae, juxta S. Bonaventuram, *Proc. 7 Rel.*, c. 18, et alios, « aliae sunt, quae vigilant, non corporaliter, sed imaginariè ostenduntur : ut visiones Ezechielis, Danielis, et aliorum Sanctorum in Novo Testamento ; aliae imaginariae, quae in somnis ostenduntur, ut Dominus in scalâ. »

QUOMODO FIAT.

SCHOL. II. Visio simplex imaginaria duobus modis fieri potest : I. Imagines vel species per sensus externos haustas, ita Deo disponente et ordinante, ut id referant quo ipse intendit. II. Novas species Deo formante, per quas illustrat intellectum ad cognoscendum et penetrandum quo illae representant. Et quia Deus hoc communiter per Angelos facit, Angeli homines illuminare dicuntur, quatenus licet per se phantasmatâ non imprimant; movent tamen humores et spiritus vitales, quibus commotis, phantasia ad operandum excitatur, et per illam intellectus ordinatè et convenienter ad distinctè cognoscendum movetur.

§ 503.

VISIO SIMPLEX IMAGINARIA DEI DARI POTEST.

Visiones et apparitiones simplices imaginariae Dei ipsius dari possunt. Sic 1° *Gen.* xxviii, 12, vidit Jacob in somnis Do-

minum innixum scalae. Item Salomon, II *Par.* i, 7, in somnis cum apparente sibi Domino collocutus est : *Ecce in ipsâ nocte apparuit ei Deus.* Item in raptu correpti, atque ideo imaginariè, visiones Dei non tantum symbolicas, sed et simplices habuerunt Prophetae, uti Isaias, c. 5, de gloriâ Dei; Jeremias, c. 1, de Domino tangente os ejus et monstrante visiones; Ezechiel, c. 8, de Spiritu per similitudinem manûs illum elevante. In novâ etiam lege duæ illæ Christi visiones S. Paulo factæ, *Act.* xviii, 9 : *Dixit autem Dominus per visionem Paulo;* et xxiii, 11 : *Sequenti autem nocte assistens ei Dominus ait :* non immeritò imaginariæ et in somnis factæ censentur. Item in Apocalypsi visiones Christi jure putantur imaginariæ, utpote S. Joanni factæ, dum raptus esset in spiritu, i, 10 : *Fui in spiritu*, etc. 2° Patet ex PP. S. Isidorus, l. 7 *Etyrn.*, c. 8, post visionem secundùm oculos ponit : « visionem secundùm spiritum, quo imaginamur ea quæ per corpus sentimus. » S. Bernardus, *Serm. 41 in Cant.*, ait : « Et fortasse hinc est illud speculum et anigma, ut dixi, per quod videbat Apostolus, ex istiusmodi puris pulchrisque imaginationibus, Angelorum quasi manibus fabricatum : quatenus et Dei esse, quorum purum, et absque phantasiâ corporearum imaginum cernitur, sentiamus, et elegantem quamlibet similitudinem, quâ id dignè vestitum apparerit, ministerio deputemus angelico. » Item visionem Jacob in somnis, *Gen.* xxviii, de visione imaginariâ Dei explicat Joannes, Legatus Orientalium Patriarcharum in Synodo Nicenâ II, cum Adriano Papâ et aliis citatis PP. ; et S. Thomas de imaginariâ visione Dei, 2, 2, q. 183, a. 3, ait : « Altior gradus prophetia est, si illi videatur in specie Angeli, non hominis; et adhuc altior, si in specie Dei. » S. Bonaventura, paulo antè allatus, visionem Dei in scalâ imaginariam dicit. Denique S. Theresia, in *Vit.*, c. 28, ex professo agit de visione imaginariâ S. humanitatis Christi primum secundùm manus, postea secundùm faciem, post dies secundùm totam speciem Christi resurgentis : quam non fuisse intellectualem patet ex eo, quia ait : « Modo, quo depingi solet Dominus in resurrectione; » nec corporalem,

quia snbdit: « Constituit eam Dominus ita celeriter, ut nequidem vacaret tempus oculos aperiendi, si hoc opus esset. 3° Ratio est quia visio imaginaria perfectior est corporali, et bonitas Dei sine limitibus hoc etiam perfectiori modo animas suas dilectas recreare dignatur, tum ut naturæ humanæ sensus sequenti se accommodet, tum ut imago Christi in mente tenacius hæreat, et eam ad majorem amorem accendat. Plura dabit Thyraeus, l. 3 *de Appar. imag. Dei*.

VISIO IMAGINARIA DEI FIT PER ANGELOS.

Scot. I. Quoties in S. Scripturâ vel alibi dicitur Deus invisibiliter imaginariè apparuisse; intelligendum est hoc factum fuisse a Deo, ministerio Angelorum, invisibiliter nomine Dei intervenientium, uti dictum est § 496, schol. 1: quod fit, vel præcisè applicando activa passivis interius in preparatione imaginum, ad formandâ phantasmata, virtute angelicâ naturali, vel, si quando opus fuerit, additâ virtute supernaturali, quas tales Angeli, ut instrumenta et Ministri, Deus verò ut causâ principalis supremâ, simul cum imaginatione intellectum et voluntatem confortent: id quod etiam innot. S. Augustinus, l. 12 *de Gen. ad litt.*, c. 30, dicens: « Sunt quædam excellentiâ et merito divina, quæ demonstrant Angelum miris modis: utrum visa sua facili quâdam et præpotenti conjunctione vel commixtione etiam nostra esse facientes, an scientes, nescio quomodo, nostram in spiritu nostro informare visionem: difficultis perceptu et difficilior dictu res est. Ex quibus pars prior de illuminatione angelicâ naturali; posterior de supernaturali congruè intelligitur. »

HÆC VISIO NON EST FALSA, SED PERFECTA.

Scot. II. Deus et Christus per imaginarias visiones videntur quidem aliter ac sunt in se, sed sine falsitate, saltem ex parte intelligentis: sic non fingimus, nec falsi sumus, quando spiritualia instar materialium cognoscimus: nec enim quando Deum ut solem, Christum ut infantem, in SS. Eucharistiâ nobis imaginamur; credimus Deum esse solem, vel Christum infantem, sed per eorum Deum, et per infantem Christum nobis representari. Imò visiones imaginariæ objectum suum perfectius representant quam visiones externæ et corporales: quia hic solus imaginationis, quæ est sensus

perfectior, negotiatio intervenit per ministerium angelicum, opè, saltem quoad modum, vel etiam substantiam, supernaturali. Unde etiam S. Theresia, *Vit.*, c. 28, de visione Christi resurgentis habitâ tesatur: « Aliquoties ita ego confundebar, ut mihi apparet imago, non ut imagines nostræ, quantumvis perfectæ, quarum plures mihi affatim elegantes contigere videre: ineptia est cogitare istud imaginum genus cum illo esse æquabile: minime genitum; hæud aliter ac respectu vivæ personæ imago ipsius si conferatur, ut uti oppidò exacta, non valet unquam adeo esse vera effigies, ut demum non pateat, emortuum esse imaginem. »

§ 504.

ANGELI BONI IMAGINARIÈ APPARERÈ POSSUNT.

Angeli etiam boni imaginariè visione simplici apparere hominibus possunt. Et quidem de Angelis bonis constat 1° ex S. Scripturâ: *Gen.* 28, Jacob ait se quâdam visione Angelos in somnis vidisse per scalam ascendentes et descendentes. Et *Zach.* 1, 13, refertur: *Dixit ad me Angelus, qui loquebatur in me; et 19: Et dixi ad Angelum, qui loquebatur in me.* Quod non nisi de Angelo imaginariè apparente intelligi potest. In Novo etiam Testamento, visiones illas quibus S. Josepho B. V. Mariæ sponso Angelus primò, secundò et tertio apparuit, *Matth.* 1, 20; II, 13 et 19, et magis v, 12: item apparitiones Angelorum in Apocalypsi S. Joânni factæ, tantum imaginariæ fuerunt. 2° Suffragantur PP.: S. Augustinus, l. 12 *de Gen. ad litt.* et *Ep.* 100 et 101 *ad Erod.*, ubi hoc, et ex citato textu Zachariæ, confirmat, dicens: « Neque enim forinsecus voces ad aures corporeas Propheta venisse erendum est, cum dicit loquebatur in me, non ad me. Affertque Josephi sponsi B. V. Mariæ exemplum. Et S. Gregorius, l. 4 *Dial.*, c. 2, inquit: « Unde fit, ut Prophetarum sensibus, ipsa, ut est, subtilitas Angelicæ virtutis appareat, et, quo subtili spiritu tangitur, levetur. » Nimirum, uti antè præmiserat: « Uti ipse quoque Angelus mentis oculis representatur. » Et S. Thomas, 2, 2, q. 172, a. 3, docet: « Ostenditur alitèr esse gradus prophetiæ, quando Propheta non solum videt signa verborum

et factorum, sed etiam videt in vigilando vel dormiendo aliquem sibi colloquentem, aut aliquid demonstrantem : quia per hoc ostenditur quod mens Prophetae magis appropinquat ad causam revelantem. » Ratio data fuit in § præc.

QUOMODO FIANT, ET AN OPERA DEMONUM FIERI POSSINT.

SCHOL. I. Quomodo apparitiones imaginariæ Angelorum bonorum fieri possint, et an sint veræ, colligi potest ex dictis, § præc., schol. 1, 2. Posse etiam imaginarias visiones et apparitiones fieri operâ demonum, docet Card. Bona, de *Discr. spirit.*, c. 16: « Habet quoque diabolus Prophetas suos et somniores, quorum ipse phantasiam commovet, nullaque in eâ representat et suggerit; » et, c. 19, n. 7, « in vivos etiam transfigurantur, spectraque obijciunt seu oculis, seu phantasie, et simulacra atque imagines rerum, personarum, et sicut de Proteo fabulantur Poetæ, in omnes formas se vertunt, ut miseros mortales seducant et perdant. » De quâ re plura legi possunt apud Pignatellum, consult. 35, n. 2 et 3, t. 4.

BEATI IMAGINARIË APPARERE POSSUNT.

SCHOL. II. Etiam Beati in cœlo, animæ purgantes et damnati, vel ad nostram instructionem, vel ad suffragia nostra expetenda, vel ad justitiæ divinæ terrorem nobis incutiendum, et speciali Dei providentiâ, apparere imaginarië possunt.

§ 505.

DATUR VISIO PURË INTELLECTUALIS.

Tertium genus visionis simplicis, omnium visionum præcipuum, est *visio intellectualis*, quæ est clarissima rerum divinarum manifestatio, quæque in solo intellectu, absque figuris et imaginibus, perficitur.

QUOMODO FIAT OSTENDITUR.

SCHOL. I. Visio hæc *intellectualis* vocatur, quia non fundatur in aliquo medio sensibili : licet enim omnis vera visio, corporalis

etiam et imaginaria, per actum intellectualem perficitur, fundatur tamen in aliquo medio exterius vel interiori sensibili, secus verò visio purè spiritualis. quæ, si etiam alterius visionis inferioris consortium admittat, ab illâ tamen minime dependet. Fit autem spiritualis *visio intellectualis*, vel cum mens Spiritûs S. gratiâ vel lumine illustratur, ut ea intelligat quæ corporali vel imaginariâ visione sensibiliter representata sunt, vel quando immediatè per species a Deo infusam divina mysteria percipiuntur. Quare ad hæc extraordinariè sublimem visionem duo debent concurrere, nimirum ex parte subjecti, seu intellectûs videntis auxilium supernaturale actuale, seu lumen speciale et extraordinarium : et ex parte objecti species per se a Deo infusa, et intrinsecè supernaturalis, siquidem acquisita, etsi per accidens infusa, nequit sufficere pro cognitione independenti a materiâ, vel purè intellectuâli.

SOLUS DEUS EST CAUSA VISIONIS INTELLECTUALIS.

SCHOL. II. In visione intellectuâli solus Deus est causa principalis, non verò Angelus nec bonus, nec malus, nequidem mediât. Dico : causa principalis, quia, ut causa elevata etiam physice, anima, utpote vitaliter agens, ad has prævias illuminationes et subsequentes voluntatis affectus concurrat, et solum ad recipiendas species infusas purè passive se habet. Angeli verò boni, nequidem mediât, virtute propriâ, applicando activa passivis, concurrunt, quia visio hæc utpote a phantasmatibus independents, a spirituum et humorum agitatione non pendet : solummodo ut causa purè instrumentalis, virtute divinâ elevata, immediatè concurrere possent, quod an de facto aliquando fiat, ignotum est, cum etiam de visionibus imaginariis hoc se nescire S. Augustinus profiteatur. Angeli mali nihil omnino ad visionem intellectualem conferre possunt, neque propriâ virtute, uti patet ex ratione pro Angelis bonis mandatâ : neque virtute Dei, utpote qui pessimis hisce instrumentis ad res adeo sacras non utitur. Ex quo Mystici inferunt quod dæmon in has visiones minus quam in alias se intrudere et illusiones immiscere possit.

VISIO INTELLECTUALIS NON POTEST VERBIS EXPLICARI, NISI SENSIBILIS SUBSEQUATUR.

SCHOL. III. Aliquando proceditur a visione intellectuâli ad sensibilem imaginariam, vel corpoream; aliquando verò de visione sensibili rapitur anima ad purè intellectualem, et nisi Deus ultra

gratiam visionis intellectualis, concedat etiam gratiam visionis inferioris imaginariæ vel sensibilis aut corporalis, hunc anima non poterit quod intellectualiter videt illis explicare: quia illi deerunt conceptus et termini apti, ut ab aliis capiat, cum hi non nisi dependenter a phantasmatibus et per species rerum materialium intelligere possint. Sic S. Paulus non poterat eloqui illa quæ in celum raptus vidit: et B. Angela de Fulginitio, *Vit.*, c. 11, dicebat se non potuisse loqui quæ de Deo viderat, quia sibi deerant verba et imaginatio.

VISIO INTELLECTUALIS NEGATIVÆ ET POSITIVÆ FIERI POTEST.

Schol. IV. Visio intellectualis potest fieri vel negativæ et obscuræ, quando anima non videt in quâ formâ sit objectum; videt tamen in quâ non sit, scilicet non eo modo materiali, quo res materiales, et, adinstar eorum, res spirituales communiter concipiuntur, vel positivæ et claræ, quando anima videt aut potius experimentaliter sentit objecti formam, sub modo spirituali: qui uterque modus ad duos illos gradus contemplationis, claræ, et in nebula, seu caligine, revocari potest.

§ 506.

DATUR VISIO PURÆ INTELLECTUALIS.

Visiones simplices purè intellectuales supernaturales ad nostram instructionem a Deo quandoque conceduntur. Prob. 1° ex S. Scripturâ, ubi de Moysæ, *Exod.* xxxiii, 11, dicitur: *Loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum.* Et *Num.* xii, 6: *Si quis fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum. Et non talis Servus meus Moyses, qui in omni domo meâ fidelissimus est: ore enim ad os loquor ei; et palam, et non per ænigmata, et figuras Dominum videt.* Cum igitur Moysi Deus per visiones corporeas et imaginarias in vigiliâ vel somniis, non per ænigmata et figuras, seu rerum corporearum species, et dependenter a phantasmatibus locutus fuerit, id non nisi de visione purè intellectuali intelligendum est. Item de S. Paulo, *II Cor.* xii, habetur: *Scio hominem in*

Christo ante annos quatuordecim sive in corpore nescio, sive extra corpus, nescio, Deus scit raptum hujusmodi usque ad tertium celum. Et scio hujusmodi hominem sive in corpore, sive extra corpus, nescio, Deus scit quoniam raptus est in Paradisum, et audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui.

Quæ visio sublimissima planè purè intellectualis et independens ab omni sensibili fuit: alias enim S. Apostolus se in corpore fuisse faciliè nosset. Sanè multi Theologi, ex his citatis textibus, Moysi et S. Paulo transeuntem intuitivam Dei visionem concessam fuisse arguunt: si ergo ita fuit, a fortiori potuit esse alia visio intellectualis inferior, vel si non fuit, saltem hæc inferior negari nequit. Plura habet Thyrens, *de App. Dei intellect.*, l. 4. Prob. 2° ex PP.: S. Augustinus, l. 12 *de Gen. ad lit.*, c. 26, ait: « Porro si quis, quemadmodum raptus est a sensibus corporis, ut esset in istis similitudinibus corporum, quæ spiritu (vel imaginatione) videntur: ita ut ab ipsis rapiatur, et in illam quasi regionem intellectualem vel intelligibilem subvehatur, ibi sine ullâ corporis similitudine perspicua veritas cernitur, nullis opinionum falsarum nebulis obscuratur... Videt per speciem, non per ænigmata, quantum ea capere mens humana potest, secundum assumptis Dei gratiam, ut os ad os loquatur, quem dignum tali Deus colloquio fecerit, non os corporis, sed mentis. » Talem Moysi visionem censet, c. 27, et S. Pauli, c. 28, talisque censenda est visio ipsius. S. Augustini cum S. Matre suâ, de quâ, l. 9 *Conf.*, c. 10, testatur: « Si continetur hoc et subtrahantur alia visiones longè imparis generis, et hæc una rapiat et absorbeat, et recondat in interiora grandis spectatorem suum, ut talis sit sempiterna vita, quale fuit hoc momentum intelligentiæ, cui suspiravimus: nonne hoc est, intra in gaudium Domini tui? » S. Bernardus, *Serm.* 52 *in Cant.*, ad hanc visionem aspirans, ait: « Corporum similitudinibus speculandum non involvi, Angelicæ puritatis est.... Nondum clongasti, nisi et irruentia undique phantasmata corporearum similitudinum transvolare mentis puritatis prævaleas. » S. Thomas, 2, 2, q. 175, a. 1, ad 1,

docet: « Illa Prophetia, in qua revelatur nudè intelligibilis veritas, est omnibus potior. » Et a. 4, dicit Moysen cæteris Prophetis præstare quantum « ad visionem intellectualem. » Et S. Bonavent., in 7 *Process. Reliq.*, c. 18, inquit: « Alia est visio intellectualis, qua illuminatur mentis oculus luce veritatis puræ: quia ipsam veritatem in se contempletur. » 3° Ratio est quia licet cognoscere dependenter a phantasmatis sit homini in hac vitâ connaturalè, non tamen implicat cur ex speciali privilegio a Deo animabus sibi dilectis aliter sine illis fieri possit, sicuti etiam Humanitati Christi adhuc in vitâ datum est cognoscere per scientiam per se infusam purè intellectualitèr, et independentèr à phantasmatis: et ipsi Sancti post universalem Resurrectionem corporis visione purè intellectuali Deum videbunt.

DEUS CHRISTUS, SS. DEIPARA, ANGELI ET BEATI VISIONE INTELLECTUALI VIDERI POSSUNT.

Schol. I. Nulla est apparitio Dei, Christi, Deiparæ, Angelorum et Beatorum, quæ visione intellectuali attingi non possit: sic in apparitione Dei, sive ut unius, sive trini, saltem mediè in aliquo medio spirituali, Deus videri potest; sive hoc fiat experimentalitèr negativè, quatenus anima immemor jam sensibilibus cognoscit, quidquid magis et magis bonum est, nondum esse Deum: sive positivè, cognoscendo esse Deum magis et magis bonum sine termino. Ita B. Angela Deum se vidisse ait: quatenus vidit quandam plenitudinem spirituales. Ita S. Theresia, in *Castell. mans.* vii, c. 1, inquit: « Per visionem intellectualem quoddam representatione veritatis omnes tres Personæ SS. Trinitatis illi representantur, cum inflammatione quoddam adveniente primùm Spiritui ad modum cujusdam nubecule maxime claritatis... Ita ut quod fide habemus, ibi anima intelligat (dicere liceat) quasi videns: quæ visio non est in oculis corporis, cùm imaginatio non sit. » Eodem modo anima Christi humanitatem, vel intuitivè, per speciem propriam, vel abstractivè, per speciem alienam, visione purè intellectuali videre potest. Non enim ad materialem materialia requiritur, ut modo materiali, vel instar modi materialis cognoscatur, ut patet in Angelis materialia longè clariùs quàm nos, modo prorsus spirituali cognoscensibus: qui modus, ex speciali Dei privilegio, animæ in hac vitâ transeunt, sicut in patriâ permanentèr, com-

petere potest. Similiter SS. Deipara, et alii Sancti, quando personalitèr apparent, sive intuitivè in se, sive abstractivè in alio medio spirituali, visione purè intellectuali videri possunt: fortè tamen ejusmodi visiones, saltem communiter non sunt intuitivæ, nec personales, sed modo quodam medio inter intuitionem et alias communiter abstractivas, quæ explicari possunt, quatenus per substitutionem Angelì veritatem. Quippe Angelì etiam, utpote puri Spiritus, per visionem purè intellectualem maximè ab animalibus, sive per raptum et extasin physicè, seu moralitèr per perfectam mortificationem, ab omni re sensibili abstractis videri possunt. Cùmque Angelì ad alias apparitiones communiter interveniant, in quibus, vel ipsi, vel per illos alii apparent, non est cur hoc non ad visiones intellectuales Beatorum extendatur, non quidem fabricando corpus sensibile, nec interius imaginarias apparitiones figurando, sed spiritualitèr objectivè se visibiles præbendo, vi luminis, et specierum a Deo infusarum, ut illi et per illos alii intellectualitèr videantur. Sic S. Theresia, in *Append. vit.*, testatur se vidisse stipantes SS. Deiparam plurimos Angelos, « at non in formâ corporali, cùm esset visio intellectualis. »

INTELLECTUALES VISIONES NON SUNT FALSÆ.

Schol. II. *Intellectualitèr* quoque fieri potest, ac de facto fit, ut objectum immediatè, vel mediatè visum, sine falsitate aliter quàm in modo, loco et tempore sit, appareat. Sic enim de Deo, Christo, Deiparâ, etc., dum eos intellectualitèr videmus, licet, v. g., Christus ut infans videatur, non tamen asseritur nec sumitur modò infans esse, sed quondam fuisse, licet ita vividè representetur, ac si modò et coram esset, cùm historice locutioni proprium sit stylo vel picturâ ita facta narrare, quasi modò fierent.

§ 507.

VISIO SYMBOLICA QUID.

Præter visiones simplices, considerandæ sunt *visiones symbolicae*. Est autem visio symbolica quando Dens, mediantibus quibusdam rebus aliquam habentibus symbolizationem aut similitudinem cum aliis, res alias modo supernaturali nobis manifestat.

QUID AD EAM REQUIRATUR.

SCIENTIUM. Ad visionem symbolica[m] requiritur 1. Ut fiat per revelationem: alias enim non sacra, sed profana foret. 2. Similitudo, quã res alias per res alias explicantur, non debet esse univoca, sed æquivoca; non formalis, sed metaphorica; non facilliter, sed difficulter invenibilis: alias vel erit revelatio simplex non videnti, sed audienti facta; vel erit visio simplex ipso primo intuitu rei primariõ intentata manifestativa: imò ipsa difficultas similitudinem inveniendi, visionem in ratione symboli constituit, quæ propterea *enigma*, vel *enigmatica* vocatur. Unde non est hic sermo de visionibus, quæ univoce rem primariam figurant, uti Christum D., SS. Deiparam aut alium Sanctum: nec etiam de his quæ primariõ representant in se satis conspicua, licet alienã figurã, uti Angelum instar juvenis: sed sermo est de visionibus, quæ vel inanimata figurant, ut representent animata, vel corpora, ut spirituaalia, vel alia primo intuitu prorsus aliena, indeque difficillem cognitionem pariunt. Et quia hæc visiones possunt fieri, vel exterius ad oculos corporis, vel interiori ad imaginationis aut intellectus aciem, in vigiliã et in somnio, de his omnibus agitur, imò non modo, quæ visui, sed etiam auditui et aliis sensibus competere possunt: de quibus fusè tractat Sandæus, *Tr. de Theol. Symbol.*, l. 6.

§ 508.

DATER VISIO SYMBOLICA.

Visiones symbolicae ad nostram instructionem supernaturales sunt subinde a Deo, ut auctore supernaturali operante supernaturaliter quoad substantiam, vel saltem quoad modum, aut per se solum, aut per ministerium Angelorum. Prob. 1° ab exemplis S. Scripturæ. *Exod.* iii, 3, apparente Domino Moysi in flammã ignis de medio rubi non comburentis, dixit Moyses: *Vadam, et videbo visionem hanc magnam.* Abrahamo sacrificante, *Gen.* xv, 17, factã jam dissectione animalium, *cum occubisset sol, facta est caligo tenebrosa, et apparuit cilibanus fumans, et lampas ignis transiens inter divisiones illas.* Jacob, *Gen.* xxxviii, 12, *vidit in somnis scalam stantem super terram,*

et cacumen illius tangens cælum. Joseph, *Gen.* xxxvii, 6, de manipulis a se visis in somnio aiebat: *Audite somnium quod vidi.* Et rursus, v. 9, de alio somnio: *Vidi per somnium quasi solem et lunam, et stellas undecim adorare me.* Item, *III Reg.* xix, 12, Eliã vidente et audiente mirabilia, narratur: *Non in Spiritu grandi Dominus, non in commotione, non in igne: et post ignem sibilus auræ tenuis.* Jeremias de seipso, i, 2, testatur: *Virgam vigilantem ego video.* Et v, 13: *Ollam succensam ego video.* Et Zacharias, iv, 2, ait: *Vidi, et ecce candelabrum aureum totum.* Et v, 2: *Ecece, video volumen volans.* Accedunt, præter alias ejusmodi visiones symbolicas, somnia Pharaonis de septem vaccis et spicis a Josepho, *Gen.* xli; de statu Nabuchodonosoris, *Dan.* ii, 19; de arbore ejusdem, c. v, et de manu scribente coram Balthasare a Daniele explicatã. » In Novo Testamento, *Matth.* xvii, 3, in Dominicã Transfiguratione: *Ecece nubes lucida.... Et ecce vox de nube.* *Marc.* i, 10, Inter baptizandum vidit Joannes Spiritum tanquam columbam. Idem Spiritus S., *Act.* ii, 2, visus et auditus est descendere in Apostolos sub signis venti vehementis et linguarum ignis. *Ibid.*, x, 11, S. Petrus vidit cælum apertum et descendens vas quoddam, etc. Tota Apocalypsis referta est visionibus symbolicis, agni, libri, candelabrorum, animalium, etc.; quibus alie ejusmodi in *Historiã Ecclesiasticã* et *Actis SS.* relate addi possunt. 2° Patet ex PP. S. Dionysius, c. 3 *Th. myst.*, testatur se alium librum symbolica Theologia confecisse, in quã docuit: « Quenam nomina divina e rebus sensibilibus translata sint.... Et quotquot alie sunt effigiationis Dei sacre formationes ac figurationes. » Qui tamen liber adhuc desideratur. Et *Ep.* 9 ad *Tit.*, inquit: « Nec in sanctissimis Mysteriis, in Scripturã revelatis, sancti Magistri, sive nostri, sive Mosaicæ discipline a symbolis Deo convenientibus abstinerunt: quin potius videmus Angelos omni sanctitate plenos per ænigmata res divinas mysticè promerere, et Jesum in parabolis divinis loqui, ac deifica Sacramenta per typicum mensæ apparatus tradere. Et S. Thomas, 2, 2, q. 174 a. 1, ad 3, Prophetiam agnoscit, in quã manifestatur

veritas, « secundum impressionem formarum, quæ fit per sensibilia signa, » exemplo nubis ad Moysen. Et S. Bonaventura, in *7 Proc. Relig.*, c. 18, in figuris corporeis Apocalypsis hoc illustrat, dicens: « Non enim verum est substantialiter esse boves in cælo, vel leones, vel aquilas, et alia quæ in Apocalypsi et aliis Prophetarum visionibus describuntur: sed ibi sunt cælestes virtutes, quorum merita, vel officia istarum bestiarum vel aliarum rerum proprietatibus figuratim præsignantur. 3° Ratio congruentiæ est cur Deus his symbolis cum suis amicis colloquatur, tum ut homo hoc modo per sensibilia ad spiritualia facilius trahatur, sicut etiam Christus ipse doctrinam suam cælestem per parabolas et symbola sæpe proposuit; tum quia symbola reverentiam et cultum adaugent, ut quæ homo timoratus non capit, divina verò esse præsentit, magis colat et reveratur; tum quia sic a profanorum contemptu mysteria arcentur, et desiderium tales veritates assequendi acitur; tum quia in animabus, detecto harum veritatum velo, illæ altiùs memoriæ imprimuntur, et affectus vehementiùs inflammatur.

AN VISIO DEI ET SANCTORUM IN CORPORE SIT SYMBOLICA.

SCHOL. I. Visio Christi D., SS. Deiparæ, vel alicujus Sancti, quin etiam visio Angeli, ut juvenis, et visio Dei sub humana specie, licet non in proprio corpore appareant, et sint impersonales, quia tamen simplicius hæc ipsa symbola personas istas significant, et minus quàm metaphoricè, ac quando vel insensibilem vel brutorum symbola exhibentur, ideo meritò hæc visiones reductivè simplicibus annumerantur.

AN DEUS IN VISIONIBUS SYMBOLICIS APPAREAT.

SCHOL. II. Deum in visionibus purè symbolicis aliquando apparere negat Thyraeus, l. 1 *de Appar. Spirit.*, c. 2, et *de Appar. Dei*, c. 4: vult enim nunquam Deum, ut Deum, apparuisse, nisi tantum in figurâ humana, quæ apta est ad Dei significationem, licet figuræ insensibilem et brutorum etiam aliquid Dei significant. Nihilominus interpretes et Theologi communis id concedunt; cumque

reverà, hæc lis sit de nomine, quia omnes concedunt quòd per ejusmodi visiones symbolicas Deus significetur, sive in illis apparere dicatur, sive non: satis tamen, propriè loquendo, sine scrupulo dicere licet Deum in symbolis etiam non humanis apparere, quando hæc nullam indecoram et incongruam figuratorem habuerint: tum quia etiam humana symbola longè sunt a Deo, et nonnisi metaphoricè illius significativa, quod etiam non humanis convenire potest: tum quia si in non humanis apparere possunt attributa Dei, cur non ipse Deus? Tum quia simpliciter in S. Scripturâ dicitur Deus apparuisse in rubo, in nube transfigurationis Patrem æternum locutum esse, Spiritum S. in die Pentecostes in vento vehementi et linguis igneis descendisse, Dominum in visione Eliæ in sibilo auræ tenuis fuisse.

AN VISIO SYMBOLICA PURÈ INTELLECTUALIS SIT POSSIBILIS.

SCHOL. III. Visiones symbolicae possunt esse vel sensibiles, vel imaginariæ, non verò, regulariter loquendo, prout fundantur in figurâ rerum corporearum, purè intellectualis, uti ex terminis patet. Admitti potest alia rarò possibilis, quæ, independens a speciebus et figuris rerum corporearum, fundetur in similitudinibus rerum creaturarum spiritualium, et per earum species per se a Deo infusas, in quibus anima eximie perfecta symbolicè, vi luminis supernaturalis, alias res superiores et ipsum Deum videre poterit: licet illam subinde visio symbolica imaginaria per alium actum comitetur vel subsequatur, ut visa aliis per verba proportionata exponi possint.

§ 509.

VISIO SYMBOLICA IN SYMBOLO NON SISTIT.

Visiones symbolicae, quæ tantum in simbolo sine ejus intellectâ significatione sistunt, vel a Deo non sunt, vel saltem perfectâ visionis supernaturalis ratione carent. Ita erudit 1° ex S. Scripturâ, Dan. x, 1: Intelligentiâ opus est in visione. Et Prov. 1, 6: Sapient animadvertet parabolam et interpretationem, verba sapientum et enigmata eorum. Accedunt exempla: nec enim Pharo, qui vacas et spicas in somnio vidit, fuit verus Propheta, sed potius Joseph, qui has visiones in-